

กัณฑ์ที่ ๒๙ 1 ทานานุโมทนาภา(ฉากหลัง)

อิทานิ ตสุส ภควโต สมมาสมพุทฺธสฺส

ปรินิพพานโต ปฏฺฐาย เถกฺกนสตจตฺสตาธิกานิ

เทว สํวจฺจรสทฺสทานิ อติกฺกนฺตานิ

ปจฺจุปนฺนกาลวเสน จิตฺตมาสสุส ตตฺถิยํ ทินฺนํ วารวเสน ปน

ภุมฺมาวาโร โหติ เอวํ ตสุส ภควโต ปรินิพพานา

สาสนายุกาลคณฺนา สลฺลทฺทเขตฺตพฺพา สกฺกจฺจํ ญมฺโม โส ตพฺโพติ ฯ

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนายุกาล จำเดิมแต่ปรินิพพาน แห่งพระองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น บัดนี้ล่วงแล้วได้ ๒๔๙๙ พรรษา ปัจจุบันสมัย เมษายนมาส สุรทินที่ ๓ อังคารกาล ของพุทธปรินิพพานพึงกำหนดนับสาสนายุกาล จำเดิมแต่ปรินิพพาน แห่งพระองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น มีนัยะอันจะพึงกำหนดนับด้วยประการฉะนี้ เบื้องหน้าแต่นี้ จงตั้งสมันนาหารจิต พึงธรรมภาสิต ดังจะแสดงต่อไปนี้เถิด เทอญ

นโม ตสุส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส (๓ ครั้ง)

อนุนํ ปานํ วตฺถํ ยานํ มาลา คนฺธํ วิเลปนํ

เสยฺยยาวสุถํ ปทีเปยฺยํ ทานวตฺถุ อิมํ ทส

อนุนโท พลโท โหติ วตฺถโท โหติ วรรณโท

ยานโท สุขโท โหติ ทิปโท โหติ จกฺขุโท

มณาปทายี ลภเต มณาปํ อคฺคสุส ทาตา ลภเต ปุณฺคํ

สรสุส ทาตา วรลาภี จ โหติ เสฏฺฐนฺนโท เสฏฺฐมฺุเปติ ฐานํ

อคฺคทายี วรทายี เสฏฺฐทายี จ โย นโร

ทีฆายุ ยสฺวา โหติ ยตฺถ ยตฺถูปปชฺชติ

เอเตน สจฺจวชฺเชน สุวตฺถิ โหตุ สพฺพทา

อาโรคฺยสุขญฺเจว กุสลญฺจ อนามยํ

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ

สิทฺธมตฺถุ อิทํ ผลํ

เอตฺตสมิ รตนตฺตยสมิ

สมฺปสาทนเจตฺตโสติ

ณ บัดนี้ อาตมภาพจะได้แสดงธรรมีกถา เป็นจารีตประเพณีสืบมา แต่ไหนแต่ไร พระพุทธเจ้าจะอุบัติตรัสขึ้นในโลก ก็มีทานวัตถุการให้ซึ่งกันและกันอยู่ พระพุทธเจ้าจะไม่อุบัติตรัสขึ้นในโลก ทานวัตถุก็มีให้กันอยู่ เพราะว่าทาน บัญญัติไว้ เป็นทานวัตถุ ๑๐ ประการ ทานการให้จำเป็นที่เดียว ต้องสงเคราะห์อนุเคราะห์ซึ่งกันและกัน โลกซึ่งเป็นอยู่ได้นี้ เริ่มต้นที่เดียว ตระกูลต้องให้ทานในกันและกัน ถ้าไม่ให้ทานในกันและกันละ ตระกูลอยู่ไม่ได้ แม้ถึงเป็นกษัตริย์ปกครองประเทศ ต้องให้ทานในกันและกัน ไม่ให้ทานในกันและกันละก็ ปกครองประเทศอยู่ไม่ได้ ยิ่งต้องให้หนัก พระมหากษัตริย์ต้องให้หนัก ให้ข้าราชการบริพารน้อยใหญ่ ต้องให้หนัก เพราะการปกครองใหญ่ กว้าง ต้องให้มากออกไป ผู้ปกครองตระกูลเล่า ตระกูลใหญ่ก็ต้องให้หนักเข้าไป ตระกูลย่อยก็ต้องให้น้อยไปตามส่วน ถ้าให้ได้มากเท่าไร ตระกูลนั้นก็ยิ่งใหญ่หนักขึ้นไป การให้เป็นข้อสำคัญนัก ไม่ใช่เป็นของพอดีพอร้าย ให้พิจารณาดูเถิด เราเกิดมาเป็นหญิงเป็นชาย เมื่อเกิดมาจากตระกูลพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่ไม่ให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดเลย ลูกหญิงลูกชายนั้นจะนับพ่อแม่เพียงแค่นั้น ถือเพลามากทีเดียว หรือไม่เช่นนั้น ถ้าว่ามีสมบัติมากๆ ก็จะหาเรื่องใส่เอา พ่อแม่ก็เห็นจะนอนตะแคงตายละ ก็เห็นจะล้มตายเป็นไม่หลับตายเป็นเสียแล้ว สมบัติมากมายอย่างนี้ [ดา]ว่าต่างๆ นานา เพื่อจะแคะได้หาอุบายเสียดสีต่างๆ เพราะไม่ได้สมบัติ เขาไม่ให้ นี่ลูกหญิงลูกชายกับพ่อแม่ถึงขนาดนี้ คนอื่นละ คนอื่นเมื่อไม่สงเคราะห์อนุเคราะห์ก็ไม่อยู่ด้วยที่เดียว หลีกเลี้ยงที่เดียว นี่การให้จำเป็นนะ ไม่ใช่เป็นของไม่จำเป็น จำเป็นที่เดียว

ท่านถึงวางตำรับตำราไว้ พระพุทธเจ้าอุบัติตรัสเกิดขึ้นในโลก เมื่อก่อนท่านอยู่องค์เดียว ท่านก็แสวงหาอาหารบิณฑบาตจำเพาะท่าน ได้บ้างไม่ได้บ้างก็ตามกาล ท่านพอจะอดทนได้ เมื่อมีผู้เลื่อมใสติดตามท่านไปอีก ตั้งแต่ท่านออกแล้ว ปัญจวัคคีย์ก็ติดตามไป ทั้ง ๕ รูปด้วยกัน แต่ว่าท่านเหล่านั้นเลี้ยงตัวกันได้ทั้งนั้น เลี้ยงตัวได้กันทั้งนั้น ติดตามไป ดูแลท่าน นั้นตอนนั้นท่านยังไม่สำเร็จ แล้วท่านปัญจวัคคีย์มาแยกท่านเสีย ท่านทำพุทธการกรรม จนสำเร็จ[พระสัมมาสัมโพธิญาณ] ได้ดวงไม้พระศรีมหาโพธิ์โดยลำพังตัวเองคนเดียว มารมาผจญ มารก็สงบไป ได้บรรลุโพธิญาณได้ดวงไม้ศรีมหาโพธิ์นั้น และต่อจากนั้น ท่านได้ออกโปรดสรรพสัตว์ทั้งหลาย ตั้งต้นแต่พระปัญจวัคคีย์ แสวงหาไปพบปัญจวัคคีย์ ให้ปัญจวัคคีย์ได้บรรลุมรรคผล อัญญาโกณฑัญญะ ภัททิยะ วัปปะ มหานามะ อัชชชิ ทั้ง ๕ นั้น ได้มรรคผลเป็นพระอรหันต์เหมือนท่านขึ้นแล้ว แล้วท่านเหล่านั้นชำนานูในเรื่อง อดมาแล้ว ท่านไม่ค่อยห่วงใยมากนัก ส่งให้ไปประกาศศาสนา และไปโปรดพระยส ๕๕ ได้สำเร็จมรรคผลแล้ว ก็ส่งไปประกาศศาสนา ไม่ช้ารอยกัน เพื่อจะให้พุทธศาสนากว้างขวางออกไป และท่านได้เอาพระ[ห]ทัยใส่ผู้ที่เข้ามาบวชอยู่กับด้วยท่าน ภัททิยราชกุมาร ๓๐ นั่นก็เป็นราชกุมารคงแก่เรียน ผ่านมหาวิทยาลัย

แล้วทั้งนั้น เลี้ยงตัวกันได้ ไม่สู้ห่วยไยนัก ไปโปรดพวกขงฉิน ๑๐๐๓ รูป ให้ได้สำเร็จมรรคผลแล้ว ท่านก็ออกเที่ยวออกไปเรื่อย ในเมืองราชคฤห์ ๑๐๐๓ รูปนั้นติดไป ไปโปรดชาวเมืองราชคฤห์อีก ๑๒ นหุต ได้สำเร็จมรรคผลอยู่ ๑๑ นหุต เหลืออีกนหุตหนึ่งตั้งอยู่ในพระไตรสรณคมน์ คราวนี้ ท่านจะต้องอุปการะมากมายจริง ต้องเป็นประมุขนำ แขนงนำบิณฑบาต โปรดพลเมืองทั้งหลายเหล่านั้น เพื่อจะให้ภิกษุบริษัทบวชเข้ามาในตอนหลังๆ จะได้เลี้ยงตัวได้เหมือนท่าน ท่านก็เอาพระทัยใส่อย่างนี้ ไม่ได้ทอดธุระเลย ปุพพญเห ปิณฑบาต แสงงหาอาหารบิณฑบาตเลี้ยง ให้เลี้ยงตัวอยู่ได้ ศาสนาจะได้ดำรงอยู่คู่กันไป ส่งสอนกันไปทีเดียว แต่ว่าถึงส่งสอนไปสักเท่าหนึ่งเท่าใด ก็ต้องเอาพระทัยใส่ในเรื่องทานการให้ ถ้าไม่ให้ทานก็ไม่สำเร็จประโยชน์อีกเหมือนกัน นี่เป็นเงื่อนไขสำคัญ

เมื่อรู้จักเงื่อนไขสำคัญอันนี้แหละก็ คนมีปัญญาจะเป็นคนชั้นสูงขึ้นไป เพียงเท่าไรก็ได้ ถ้ารู้จักทานการให้ ถ้ารู้จักทานการให้จะเป็นคนสูงคนใหญ่เพียงเท่าไรก็เป็นได้ อุตสาหให้ อุตสาหให้ บารุงไป อุตสาหให้ หล่อเลี้ยงไป ถ้าว่าคนไม่มีสติปัญญาหล่อเลี้ยงได้ไม่เท่าไรนัก ให้เขาเป็นอยู่ของเขาไป ถ้าคนโง่ต้องหนักหน่อยหนึ่ง นี่แหละการให้นี้แหละเรียกว่า เป็นประเพณีของคนมีปัญญาไม่ใช่เป็นประเพณีของคนโง่ คนมีปัญญาอยู่ในสถานที่ใด หญิงก็ดี ชายก็ดี เป็นใหญ่ในที่นั้น เพราะทานการให้ สงเคราะห์อนุเคราะห์เขาอยู่เสมอไป ใหญ่ในที่นั้นไม่ต้องสงสัยคนมีปัญญา ถ้าคนโง่ไม่มีปัญญาอยู่ในที่ไหนจมมิดอยู่ในที่นั้น ไม่ให้ใคร มีอะไรให้ไม่ได้ กลัวจะหมดกลัวจะสิ้น กลัวจะเปลืองไป ให้เป็นหมดเป็นสิ้น เปลืองไป ให้ไม่ได้ ให้ไปเล็กน้อย กลัวจะหมดจะสิ้นเปลืองไปเสียแล้ว หนักเข้าต้องอยู่คนเดียว อยู่คนเดียวเจ็บไข้ได้ป่วยไม่มีใครเยี่ยมไปเยียนเลย เพราะอะไร? ไม่มีอำมิสเครื่องหล่อเลี้ยง ไม่มีอาหารรางวัลอะไรสักชนิดหนึ่ง เขาไม่เยี่ยม นี่คนโง่เป็นอย่างนี้ ฆ่าตัวเองทั้งเป็น คนฉลาดเลี้ยงตัวเอง สร้างตัวเองทั้งเป็น ส่งเสริมตัวเองทั้งเป็น นี่คนฉลาด

เพราะฉะนั้น นักปราชญ์จึงได้วางตำรับตำราไว้

อนุนัน ปานัน วตุถัน ยานัน มาลา คนุถัน วิเลปนัน

เสยยาวสถัน ปทีเปยยัน ทานวตุถัน อิมเม ทส

ทานวตุถัน อันว่าทานวัตถุทั้งหลาย อิมเม เหล่านี้ ทส๑๐ ทานวัตถุทั้งหลายเหล่านี้ ๑๐ ประการ

อนุนัน ให้ข้าว

ปานัน ให้น้ำ

วตุถัน ให้ผ้าสำหรับนุ่งห่ม สำหรับใช้สอย

ยานัน ให้เครื่องอุปการะแก่เครื่องไปมา ให้ยานให้ค่าโดยสาร ให้ยานให้ค่าโดยสาร...ก็ให้

มาลา ให้ระเบียบดอกไม้

คนธ ให้ของหอม

วิเลปน ให้เครื่องลูบไล้

เสยยาวสถ ให้ที่นอน และที่พักอาศัย ที่อยู่ เป็นสุขเบิกบานสำราญใจ เสยยาวสถ

ปทีเปยย ตามประทีปในที่มืด เพื่อให้เห็นหนทางสว่าง

๑๐ อย่างนี้เรียกว่า ทานวัตถุ คิดดูซิว่า เราให้อาหาร เราให้อาหารเขารับประทานให้เท่าไรใครก็ตาม ให้มากคนเขาก็ได้รับสุขมาก ให้น้อยคนเขาก็ได้รับสุขน้อย แล้วแต่จะให้ ให้ข้าว ให้ขึ้นที่ไหนเป็น กษัตริย์ในที่นั้น ไม่ใช่ให้น้อยเรียกว่า อนุ

ปาน ให้น้ำ เราไม่มีน้ำใช้เขาเอาน้ำมาให้ก็ดี หรือเวลาเราต้องการเขาเอามาให้ก็ดี หรือให้น้ำเป็นแหวง ค์ๆ เป็นจ๊กๆ เป็นถ้งๆ ก็ได้ เขจะมีอุปการคุณแก่เราเพียงแค่นั้น เราต้องเอื้อเพื่อเผื่อแผ่เขาอยู่เหมือนกัน เขาให้น้ำ

วตุถ ให้ผ้าสำหรับนุ่งห่มใช้สอยต่างๆ นี้เราจะขอบพระเดชพระคุณท่านทำอะไร ให้ผ้า

ยาน เราจะไปในทางเหนือทางใต้เวลานี้เรารู้สึกที่เดียวให้คาร์ดค่าเรือเป็นข้อสำคัญนัก ต่อทำต่อมือให้ ที่เดียว ต่อหนทางให้ที่เดียว ใครจะให้อุปการะก็ตามไปมารถรา หรือยวดยานพาหนะใดๆ เหล่านี้ เรียก ยาน ทั้งนั้น พอให้ก็ขอบพระเดชพระคุณแค่นั้น

มาลา ให้ระเบียบดอกไม้ ระเบียบดอกไม้ ดูไม่สุขเท่าไรนัก ให้ระเบียบดอกไม้ หรือจะให้ระเบียบ ดอกไม้สำหรับหอม หรือไม่หอม มีกลิ่นหรือไม่มีกลิ่น นั้นแหละให้ดอกไม้ ก็คิดดูซิเวลาเราต้องการ ดอกไม้เขาให้เราขอบพระเดชพระคุณเพียงแค่นั้นเวลาเราต้องการ ถ้าไม่ต้องการดูก็อย่างนั้นแหละ เวลาต้องการก็ว่าดี นั้นมาลา

คนธ ให้ของหอมนี้แหละเป็นที่ชอบใจละ เข้ามาใกล้ก็ขึ้นอกชื่อใจ สบายอกสบายใจขอบพระเดช พระคุณท่านมากทีเดียว เรียกว่าคนธ

วิเลปน์ เครื่องลูปไล้ เครื่องลูปไล้สำหรับร้อน เมื่อลูปเข้าแล้วก็เย็นกายสบายใจ เย็นหมดทั้งร่างกาย เขาเรียกว่าเครื่องลูปไล้ ของไม่น้อยไม่ใช่มากนัก เราเรียกว่า เครื่องลูปไล้ ให้เกิดขึ้นออกชื่นใจ เย็นกาย ให้เกิดขึ้น ให้เกิดขึ้นใจ เขาเรียกว่าเครื่องลูปไล้ เครื่องลูปไล้อย่างจีน เขาเล่นละครจีน เล่นงิ้วเขา เอาสีไล้หน้า หรือเครื่องไล้เขามา แต่งให้เป็นรูปซิงซังซัน หรือให้เป็นรูปแปลกประหลาดดวงตาขึ้น นั่นก็เป็นเครื่องลูปไล้เหมือนกัน แต่นั่นหน้าขึ้นไม่ใช่บางแต่ว่าสิ่งเหล่านี้ เมื่อเขาต้องการแล้วใครเอาไปให้ เขาก็ขอบพระเดชพระคุณ

เสยยาวสถ์ เสยยาที่นอน วัสดุที่นอนที่อยู่ พักพาอาศัยตลอดทั้งชาติ ชั่วครึ่งชั่วครวาก็ดี หรืออาสนะ สำหรับนั่งพักพาอาศัยก็ดี เหล่านี้ใครให้ก็เป็นอันขอบใจมากทีเดียว เสยยาวสถ์ นี้

ปทีเปยยุย ที่มีดตามประทีปไปให้ เราไปเห็นเช่นนั้น แต่ว่าเขาให้เรา เราก็ต้องรักใครเขาทีเดียว เรียกว่า นับถือเขาทีเดียว ไม่ใช่เขานับถือเรา อย่างนี้โลก อย่างนี้ต้องจำเป็นตำรับตำราไว้ อยู่ในโลกต้อง ประพฤติอย่างนี้ ถ้าว่าหญิงก็ดี ชายก็ดี ประพฤติอย่างนี้แล้ว หญิงคนนั้นชายคนนั้นแหละจะได้ชื่อว่า เป็นที่พึ่งของตน จะได้ชื่อว่าเป็นแม่ของตน หญิง ถ้าเป็นชายก็เป็นพ่อของตน ผู้ให้มันแหละเป็นแม่เป็น พ่อทีเดียว เหมือนกับพ่อแม่ให้ลูก คนอื่นให้ไม่ได้ ให้ได้แต่ลูก ลูกก็เรียกพ่อเรียกแม่ คนอื่นเขาก็ไม่ เรียกพ่อเรียกแม่ถ้าให้ได้เหมือนลูกอย่างนั้นเหมือนลูกหมดทุกคน คนอื่นก็เรียกพ่อแม่เหมือนลูกทุกๆ คน นั่นแหละการให้สูงอย่างนี้ ให้ถึงกับเป็นพ่อเป็นแม่

เพราะฉะนั้น การให้เป็นตัวสำคัญ ทั้ง๑๐ อย่างนี้แหละ จำไว้เป็นตำรับตำรา เราเป็นมนุษย์ด้วยเครื่อง กินเครื่องใช้ มันขาดตกบกพร่อง ถ้าว่าให้อยู่เนื่องนิตย์อัตราแล้ว ไม่ขาดตกบกพร่อง ไม่ทุกข์ ไม่ยาก ในระหว่างนั้นๆ พอใช้พอสอยทีเดียว เพราะการให้เป็นตัวสำคัญ ท่านถึงได้วางเป็นตำรับตำราเป็น แบบแผนไว้ว่า

อนุนโท พลโท โทติ อนุนโท พลโท โทติ ข้าวต้มข้าวสวย ผู้ให้ข้าวสวย หรือข้าวต้มก็ข้างของอื่นมีผู้ให้ ข้าว ได้ชื่อว่าให้กำลัง อนุนโท พลโท โทติ ผู้ให้ข้าวได้ชื่อว่าให้กำลัง แต่ว่าในที่นี้ท่านบอกให้กำลัง อย่างเดียว ในที่อื่นให้ข้าวอย่างเดียว ให้โภชนาหารอย่างเดียวได้ชื่อว่า ให้อายุ วรรณะ สุข พล ปฏิภาณทีเดียว ให้กำลังด้วยให้ปัญญาให้ความสุขด้วย ให้ความสวดยความงามด้วย ให้อายุด้วย ห้า อย่าง ให้ข้าวอย่างเดียว แต่ในที่นี้ท่านวางหลักไว้ว่า ผู้ข้าวได้ชื่อว่าให้กำลัง อนุนโท พลโท โทติ

วตุทโท โหติ วรรณโท ผู้ให้ผ้าสำหรับนุ่งห่มແລະใช้สอยเหล่านั้น ได้ชื่อว่าให้ความสวยงาม ได้ชื่อว่าให้ความสวยงาม ให้ผ้าสำหรับนุ่งห่มใช้สอยต่างๆ นั้น ได้ชื่อว่าให้ความสวยงาม เกิดชาติใดภพใด ให้ความสวยงามจะต้องติดตัวไปในชาติหน้า เพราะตัวสร้างความสวยงามของตัวไว้ ผู้ให้ข้าวได้ชื่อว่าให้กำลัง เราเอาอาหารให้แล้ว เกิดชาติใดภพใดตัวจะต้องมีกำลังไม่ขาดตกบกพร่องตลอดชาติ ทุกๆ ชาติไป นับชาติไม่ไหว เพราะตัวได้สร้างกำลังของตัวไว้แล้ว จะต้องสร้างไว้แบบนี้

ยานโท สุขโท โหติ ผู้ให้ยานเครื่องอุปการะแก่การไปมา หรือค่าอุปกรณ์ค่ารถ ค่าเรือ ให้สำเร็จแก่การไปมาได้ ผู้นั้นได้ชื่อว่าให้ความสุขแท้ๆ ยานโท สุขโท โหติ ผู้ให้ยาน ได้ชื่อว่าให้ความสุข ให้เขาไปรถไปเรือได้ เขาก็ได้รับความสุขเช่นนั้น เมื่อตัวสร้างความสุขของตัวไว้เช่นนี้แล้ว ภพชาติต่อไป ความสุขต้องอยู่กับตัวในเรื่องยาน ตัวไม่ขาดตกบกพร่องแล้ว ชาติต่อไปต้องมีใช้ทุกขณะทุกเมื่อไป เพราะตัวได้สะสมบรรมในเรื่องยานของตัวไว้ นี้ได้ชื่อว่า ยานโท สุขโท โหติ

ทิปโท โหติ จกขุโท ทิปโท โหติ จกขุโท ผู้ให้ประทีป คือให้ไฟนั่นเอง ผู้ให้ประทีปได้ชื่อว่าให้นัยนตา ให้ความเห็น ก็จริงละ ในเมื่อมีดวง เขาจุดประทีปตามไปให้ ก็เดินเห็นทางได้สะดวกได้ชื่อว่าให้ดวงตา ถ้ามีดวงอยู่เช่นนั้นละก็ไม่เห็นอะไร มีนัยนตาก็เหมือนไม่มีนัยนตา เมื่อสว่างขึ้นเช่นนั้น ก็ได้ชื่อว่า มีนัยนตาขึ้น ที่นี้ได้ชื่อว่าให้นัยนตา ผู้ให้ประทีปได้ชื่อว่าให้นัยนตาม ทิปโท โหติ จกขุโท เป็นผู้ให้ประทีป ได้ชื่อว่าให้ความเห็น หรือให้นัยนตา นี่เป็นหลักสำคัญ เกิดชาติใดภพใด นัยนตาของตัวมันไม่ต้องรักษาโรคทรอก ทุกชาติทุกภพไป เพราะตัวให้นัยนตา สร้างนัยนตาของตัวไว้ซะแล้ว สมบูรณ์ บริบูรณ์นับขานับภavnับชาติไม่ถ้วน เพราะสร้างนัยนตาของตัวเป็นอันดีไว้แล้ว นี่ในบาทพระคาถานี้ แก่ไขในเรื่องการให้ แก่ไขเรื่องการให้ แก่ไขเรื่องการให้ ก็ไม่ใช่เท่านั้น ยังแก่ไขอีก บาทพระคาถาต่อไปว่า

มณาปทายี ลภเต มณาป มณาปทายี ลภเต มณาป ผู้ให้ของดี ผู้ให้ของชอบใจ ย่อมได้ของชอบใจ มณาปทายีผู้ให้ของชอบใจ ลภเต มณาป ย่อมได้ของชอบใจ สิ่งใดมาถึงตัวแล้วชอบใจทั้งสิ้นเพราะตัวได้สั่งสมของชอบใจของตัวไว้ ถ้าให้ของที่ไม่ชอบใจ ก็ตรงกันข้ามได้ของที่ไม่ชอบใจ ให้ของที่ชอบใจได้ ของที่ชอบใจตรงข้ามอย่างนี้ ให้อุตุส่าหัพยยามที่จะให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดจะต้องเป็นที่ชอบใจของตัว ได้ชื่อว่าให้ความสมหวังของตัวทุกภพทุกชาติ นับชาติไม่ถ้วนไว้ ต่อไปถ้วนหน้าเป็นของตัวแท้ๆ ที่ตัวให้ นั้นชื่อว่า มณาปทายี ลภเต มณาป

อคุคสุส ทาตา ลภเต ปุณคัค ผู้ให้ของเลิศ ย่อมได้ของเลิศ อคุคสุส ทาตา ลภเต ปุณคัค ผู้ให้ของเลิศ
ย่อมได้ของเลิศ เลิศเพียงแค่นั้น ก็แล้วแต่วัตถุนั้นๆ แล้วแต่กาละนั้นๆ แล้วแต่ประเทศนั้นๆ ที่เขา
นิยมวัตถุกัน

วรสุส ทาตา วรลาภิ โหติ ให้ของขบใจ ย่อมได้ของขบใจ สิ่งใดที่ขบใจ ถ้าอยากจะได้ของ
ขบใจอยู่แล้วละก็ ให้ทำของที่ขบใจนั้นไว้ ให้สร้างของที่ขบใจของตัวไว้ บริจาคทานแก่ สมณะ
พราหมณ์ วนิพก คนยาก ขอทาน และคนอนาถา ให้ของที่ขบใจย่อมได้ของที่ขบใจอยู่เนื่องนิตย์
อัตรอาจอดสำหรับพยายามสั่งสมของตัวไว้เสีย เมื่อตัวมาประสบพบพุทธศาสนาแล้ว ต่อไปในภายหน้า
เมื่อรู้ข้อทั้งหลายเหล่านี้แล้ว ต้องสั่งสมของตัวเสีย ย่อมเป็นของตัวแท้ๆ ใครทำได้ของคนนั้น คนอื่น
จะแย่งชิงอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้

เสฏฐนุโท เสฏฐมเปติ ฐาน์ ให้ของดีได้ของดี เสฏฐนุโท เสฏฐมเปติ ฐาน์ ให้ฐานะอันเลิศย่อมเข้าถึง
ซึ่งฐานะอันเลิศ ให้ฐานะอันเลิศ ย่อมถึงซึ่งฐานะอันเลิศ ฐานะอันเลิศนั้นเป็นไฉน? ที่เขาได้กันในบัดนี้
ฐานะอันเลิศเป็นชั้นๆ ขึ้นไป ในทางราชการเราก็เห็น มียศถาบรรดาศักดิ์เป็นชั้นๆ ขึ้นไปนั้นเกิดจากผู้
ให้ทั้งนั้น นั้นเกิดจากผู้ให้ทั้งนั้นถ้าไม่ให้ก็ไม่ได้ เป็นหญิงก็ดี ชายก็ดี เราใช้อยู่ก็ต้องให้ฐานะมันให้
ฐานะเป็นใหญ่ในหน้าที่การงานนั้นๆ ให้มันเป็นหัวหน้าการงานขึ้น ให้มันมีตำแหน่งหน้าที่การงานบ้าง
ซิ ก็ได้ชื่อว่า ให้ฐานะอันเลิศเหมือนกันตลอดไป ก็ย่อมได้ประสบฐานะอันเลิศเหมือนกัน ไปตามกาล
ตามส่วน ถ้ามันเป็นกษัตริย์ฐานะอันเลิศเหล่านี้ท่านประทานได้ ตามความชอบจิตขบใจของท่าน
หรือเป็นนายาก็ให้ฐานะอันเลิศอย่างนี้ได้ เมื่อให้ฐานะอันเลิศก็ย่อมประสบซึ่งฐานะอันเลิศ

อคุคทายี วรทายี เสฏฐทายี จโย นโร อคุคทายี วรทายี เสฏฐทายี จโย นโร คนใดให้ของเลิศ ให้
ของเป็นที่ขบใจ ให้ของประเสริฐ จอไปเกิดในที่เช่นใด จะไปเกิดในที่เช่นใด

ทีชายุ ยสวา โหติ ย่อมเป็นผู้มีอายุยืน มียศในทีนั้นๆ

จะไปเกิดๆ ยตถ ยตถูปรบขุสติติ จะไปเกิดในที่ใดๆ

ทีชายุ ยสวา โหติ ย่อมเป็นผู้มีอายุยืน มียศในที นั้นๆ นี้ส่วนเหล่านี้มีที่เกิดอย่างนี้

เอเตนสจฺจวฺชฺเชนะ ด้วยสัจจวาจาภาสิตนี้ เอเตนสจฺจวฺชฺเชนะ ด้วยวาจาภาสิตนี้

สวดอุทิศให้ สัพพทา ขอความสวัสดิ์จมี และสุขอันเกิดจากความไม่มีโรค และอนามัยเป็นอันดี จมีแก่ท่านทั้งหลายในกาลทุกเมื่อ ด้วยสังจวาจาภาษิตนี้ ขอความสวัสดิ์จมี ขอความสวัสดิ์จมี และสุขเกิดแต่ความไม่มีโรค และอนามัยเป็นอันดี จมีบังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลายในกาลทุกเมื่อ

สิทฺทมตฺตํ สิทฺทมตฺตํ สิทฺทมตฺตํ อิทํ ผลํ เอตฺสุมิ รตนตฺตยฺสุมิ สมฺปสาทนเจตฺโส ขอจิตอันเลื่อมใสในพระรัตนตรัยนี้ ขอผลแห่งจิตอันเลื่อมใสในพระรัตนตรัยนี้ จงเป็นผลสำเร็จ จงเป็นผลสำเร็จ จงเป็นผลสำเร็จ ทุกประการ ดังประธานวิสัยขามา ตามวาระพระบาลีคือความเป็นสยามภาษา นี้เนื้อความของพระบาลีแท้ๆ ออกจากกระแสวาระพระบาลีไม่คลาดเคลื่อน ต่อแต่นี้จะออกอรรถาธิบายขยายความเป็นลำดับไปว่า

อนุนิ ปานํ วตฺถํ ยานํ มาลา คนฺธํ วิเลปนํ เสยฺยยาวสถํ ปทีเปยฺยํ ทานวตฺตํ อิมํ ทส ทาน
วัตถุ๑๐ประการนี้ วัตถุเป็นเครื่องให้ทานเรียกว่า ทานวัตถุ วัตถุเป็นเครื่องให้ทาน ๑๐ ประการเหล่านี้เราก็ใช้อยู่เสมอ ข้าวเราก็ใช้อยู่ ข้าวเราก็ใช้อยู่ ก็ได้รับประทานกันเพราะว่าเป็นของมีค่า ไม่ใช่ของไม่มีค่า มีค่าทั้งหมดทั้งประเทศ ทุกประเทศไม่ว่าประเทศไหน นิยมกันนักเรื่องอาหารนี้ แต่ว่าอาหารต่างประเทศทราบต่างประเทศประณีต นี้แล้วแต่ฉากหลัง ที่หล่อเลี้ยงประเทศนั้นๆ ถ้าหาบวิชาหาบไม่ละเอียดก็ได้อาหารทราบเกิดในประเทศของตัวเอง ถ้าแม้ว่าฉากหลังมีกายละเอียดรักษาวิชาไว้ได้ดีก็ได้ของประณีตหล่อเลี้ยงประเทศของตัวเอง ที่ตัวรักษา ฉากหลังนั้นเป็นตัวสำคัญ ฉากหลังนี้เราต้องนับถือนะไม่ใช่เราไม่นับถือนะเมื่อไหร่ฉากหลังนี้คือใคร? อยากรู้ฉากหลัง นี้ติดตัวนี้ ให้เราเป็นอยู่นี้แหละ เราเป็นอยู่ก็ได้ ไม่เป็นอยู่ตาย ไปเสียก็ได้ มีฉากหลังนี้ละ ถ้าไม่มีมันก็เป็นอยู่ได้ซี มันจะตายได้ยังไง มีฉากหลัง แต่ว่าผู้ปฏิบัติศาสนาทั้งภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ไม่ควรจะทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ตัวของตัวเสีย ควรจะรู้ชี้ตัวของตัว รู้ชี้ยังไง? ว่าตัวของตัวมีฉากหลัง ให้ตัวเป็นอยู่ได้ ให้ตัวสูงก็ได้ ให้ตัวต่ำก็ได้ ให้ตัวต่ำก็ได้ ให้ตัวอดก็ได้ ให้ตัวจนก็ได้ ให้ตัวมีก็ได้ อันนี้ฉากหลังมีนะ แต่ว่าใครละ แต่ว่าใครละ? เป็นฉากหลังนั้น นี้ฉากหลังเป็นตัวสำคัญ ให้มนุษย์เป็นอยู่ หญิงก็ดีชายก็ดี ให้เป็นคนชั้นสูงก็ได้ ให้เป็นประณีตก็ได้ ให้เป็นคนเป็นที่ไหวที่เคารพที่บูชาที่สักการะเขาทั้งหมดก็ได้ ให้เขาติเตียนว่ากล่าวนินทาๆ ด่าแข่งก็ได้ ฉากหลังนี้ละเป็นตัวสำคัญนัก ถ้ารู้จักฉากหลังละก็ ไปให้ถึง ไปเป็นกันเองกับฉากหลังเสีย ถ้าว่าทำได้อย่างนี้ ตัวเองจะเบาใจเพียงแค่นั้น เป็นมนุษย์คนหนึ่งๆ ถ้าไม่รู้จักฉากหลังเข้าไม่ถึงฉากหลังแล้วละก็ ตัวเองจะหนักใจแค่นั้น จะไม่สะดวกในใจแค่นั้น เพราะความเป็นอยู่ก็ไม่ใช่ของตัว ความดีความชั่วที่ตัวกระทำ กระทำเหล่านี้ ไม่ใช่ของตัวทั้งนั้น ทำชั่วเขาจะให้ความดีก็ได้ ทำดีเขาจะให้ความชั่วก็ได้ เพราะฉากหลังไม่เป็นของตัวเองนี้ วางใจไม่ได้ เมื่อวางใจไม่ได้ก็ต้องลำบากใจอยู่ในขณะนี้

เมื่อเป็นเช่นนี้ ต้องเรียนรู้ให้รู้จักฉากหลัง รู้จักเป็นขั้นไปนะ ฉากหลังนี้เป็นตัวสำคัญ มนุษย์นี้เป็นตัวฉากหน้าละ มนุษย์หญิงชายที่มานั่งมาฟังเทศน์ ฟังเทศน์อยู่นี้ ฉากหลังมี ฉากหลังกระซิบอยู่ข้างในนั้นแหละ ให้เทศน์เรื่องนั้นเรื่องนี้ ให้พูดอย่างนี้ อย่างนี้ ผู้ฟังก็อยู่ข้างในเหมือนกัน ใจกายมนุษย์ก็นั่งไป ใจฉากหลังก็กระซิบไป ให้ฟังให้จำเท่านั้น จำเท่านั้น จำเท่านั้น นักวิชาพวกนี้นี่อีกชุดหนึ่ง ฉากหลังเข้าไป ก็กายที่ผืนออกไป ใจกายที่ผืนนั้นเป็นฉากหลังละนะ และใจกายที่ผืนนั้นแหละมีฉากหลังอีก มีกายทิพย์เป็นฉากหลังของกายมนุษย์ละเอียดเข้าไปอีก ใจกายมนุษย์ละเอียดนั้นแหละกายทิพย์นั้นแหละเป็นฉากหลังของกายมนุษย์ละเอียด นั้นแหละ มีฉากหลังอีกเขาเรียกว่ากายทิพย์ละเอียด

ใจกายทิพย์ละเอียดนั้นแหละ	มีฉากหลังอีกเขาเรียกว่า	กายรูปพรหม
ในกายรูปพรหม	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายรูปพรหมละเอียด
ในกายรูปพรหมละเอียด	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายอรุปรหม
ในกายอรุปรหม	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายอรุปรหมละเอียด
ในกายอรุปรหมละเอียดนั้นแหละ	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายธรรม
ในกายธรรมนั้นแหละ	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายธรรมละเอียด
ในกายธรรมละเอียด	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายธรรมพระโสดา
ในกายธรรมพระโสดา	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายธรรมพระโสดาละเอียด
ในกายธรรมพระโสดาละเอียด	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายธรรมพระสกทาคา
ในกายธรรมพระสกทาคา	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายธรรมพระสกทาคาละเอียด
กายธรรมพระสกทาคาละเอียด	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายธรรมพระอนาคา
กายธรรมพระอนาคา	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายธรรมพระอนาคาละเอียด
กายธรรมพระอนาคาละเอียด	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายธรรมพระอรหัต
กายธรรมพระอรหัตต์	มีฉากหลังอีกเรียกว่า	กายธรรมพระอรหัตต์ละเอียด

กายธรรมพระอรหัตต์ กายธรรมพระอรหัตต์ละเอียดนี้แหละ ผู้เทศน์นี้ตรวจเข้าไปฉากหลังนี้แหละ๒๕ ปียังไม่เต็มดี ในการตรวจฉากหลังนั้น ยังไม่เต็มเดือนเต็มวันดี ยังไม่หมดฉากหลังนี้ยังไม่สุดฉากหลังนี้ยังไม่สุดภาคหล่อเลี้ยงเหล่านี้ ยังไม่สุดฉากหลัง ยังไม่สุด ยังไม่สุด ผู้เทศน์ก็ยังเป็นป่าวเป็นทาสเขาอยู่ ยังเป็นป่าวเป็นทาสเขาอยู่ ยังเอาตัวรอดไม่ได้ เพราะอะไร? ไปยังไม่สุดฉากหลัง เขายังปกครองเราอยู่

นี่ไปต้องไปให้สุด เมื่อไปสุดแล้วเราจะเห็นฉากหลังในฉากหลังเข้าไปอีก เมื่อสุดแล้ว เราจะพบฉากหลังในฉากหลังเข้าไปอีก ฉากหลังในฉากหลังนี้จะมีอีกเท่าไรยังไม่รู้ได้ มีเห็นมีหาย....

ภิกษุ สามเณร ควรจะรู้ ถ้าไม่รู้ก็เสียคนที่เดียว เป็นบ่าวเป็นทาสเขาไปทั้งชาติ เอาตัวรอดไม่ได้ ที่เรียกว่า ตัณหาทาโส...ไม่ผิดละ ไม่ฉลาดเคลือนเลยทีเดียว เพราะอะไร เพราะไม่รู้ฉากหลัง ก็เป็นบ่าวเป็นทาสเขาตาย ถ้ารู้ฉากหลัง บังคับฉากหลังได้ละก็ ก็เลิกเป็นบ่าวเป็นทาสเขา มันก็เป็นเจ้าเป็นนาย เขาบ้าง นี่เป็นชั้นๆ นะ ให้เข้าใจทีเดียว ให้เข้าใจให้แน่ทีเดียว เมื่อเข้าใจแน่ละก็เราจะต้องเริ่มต้นในชาตินี้ทีเดียว เรารอไว้ไม่ได้ ถ้าว่าชาตินี้ยังไม่รู้ฉากหลัง ยังไม่พบฉากหลังเราจะต้องยอมตาย ต้องเข้าถึงฉากหลังให้ได้ เราจะต้องยอมตาย ต้องเข้าถึงฉากหลังให้ได้ ใ้ผู้ปกครองเราล้บๆ ใ้เราล้บๆ อยู่ เราไม่รู้เลย

พระสมณโคดมบรมครูเอง พอไปเห็นกายมนุษย์ละเอียดเข้าเท่านั้น ทรงรับสั่งแล้ว เอนกชาติ สสาร สุนธาวิสี อนิพุพิสี คหาคารี คเวสนุตี ทุกขา ชาติ นั้นทรงรับสั่งแล้ว เรานี้เวียนว่ายตายเกิดไม่รู้จักจบ นี่ เพราะท่านนี่เอง พาให้เราเวียนว่ายตายเกิด ไม่รู้จักจบ เมื่อไปพบชั้นหนึ่งและไปพบพระทั้งถึงตัว สร้างบ้านสร้างเรือน กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา สร้างบ้านสร้างเรือน สร้างกายท่านไม่มีจบ นั้นไปพบเรื่องนั้นก็ ยิ่งคำนึงยกใหญ่ทีเดียว จึงได้ทำลายล้าง กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหาเสีย ออกจากไตรภพไปหลบออกจากไตรภพไป ใ้ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ทำอะไรท่านไม่ได้ แต่ว่าทำไม่ได้ ทำไม่ได้ชั้นหยาบๆ ชั้นละเอียดนั้นยังอยู่ในความปกครองเขา ฉากหลังโน้น ฉากหลังใหญ่โตโน้น ยิ่งบังคับพระสมณโคดมอยู่ เราจะไปให้พ้นให้เลยฉากที่บังคับพระสมณโคดมอยู่ พระอรหันต์อยู่ พระพุทธเจ้าอยู่มากน้อยเท่าไร เราจะไปให้เลยเสียให้หมดทีเดียว ไม่ให้มีฉากหลังต่อไป นั้นแน่ เราจะเอาตัวรอดได้แล้ว เอาตัวรอดได้แล้ว ถ้าไปไม่ถึงขนาดนั้น เรามาพบพระพุทธศาสนา คราวนี้ ก็เสียคราวเหมือนกัน เอาตัวรอดไม่ได้ ถ้าว่าเอาตัวรอดไม่ได้ละ ก็ไปไม่ตลอดฉากหลัง จะเอาตัวรอดได้อย่างไร? มันก็ยังเป็นบ่าวเป็นทาสเขาอยู่อย่างนั้น

เมื่อเป็นเช่นนั้น เราจะต้องคาดคั้นทีเดียว จะต้องคาดคั้นทีเดียว ต้องได้เข้าไปทีเดียว เป็นกายๆ เข้าไปอย่าเข้าใจว่า ใ้ที่เข้าใ้ให้ทำชั่วด้วยกาย วาจา ใจ เขากะชิบให้ทำอย่างนั้น เขากะชิบให้ทำอย่างนี้ นะ ใ้มันมันเป็นบ่าวเป็นทาสเขาอะซี เขาถึงใ้ได้ตามชอบใจ ให้ไปทำผิดวินัยชะปนนี่ เหลวไหลปนนี้ ให้กลายเป็นเลวเป็นเปลวไป นี่เพราะอะไรละ? ก็เพราะใ้ฉากหลังมันบังคับ เขาไม่ได้แก่ล้บ ใ้ฉากหลังมันบังคับไม่รู้เท่าทันฉากหลัง ฉากหลังบังคับเสียหายปนนี่

นี่แหละให้ระว่างฉากหลังเป็นตัวสำคัญ จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดในสากลโลกทั้งสิ้น จะทำงานใหญ่งานโตย่อย สักเท่าหนึ่งเท่าใด ให้ระว่างให้รอบตัวทีเดียว ระว่างให้รอบตัว ฉากหน้าฉากหลังให้ระว่างให้รอบตัวทีเดียว ถ้าว่าทำฉากหน้าฉากหลังได้อย่างนี้แล้วละก็ การงานเหล่านั้นจะสำเร็จทุกสิ่งทุกประการ แต่ว่าทำฉากหน้าฉากหลังให้คืนะ ถ้าว่าทำไม่ดีแล้วละก็ประเดี๋ยวก็ไปนอนหลับในที่ใดที่หนึ่ง เพราะไม่ทันเขา จะไปโทษเขาไม่ได้ เพราะเราไม่เข้าข้างใคร

เหตุนี้แหละเราอุทิศให้ท่าน เริ่มต้นให้ท่าน เริ่มต้นให้ท่าน ให้บริสุทธิ์ในใจให้เบิกบานทีเดียว จะได้เกิดปัญญาและเฉลียวฉลาดขึ้น ชั้นที่สองประคองใจของเรา เจตนาของเรา ให้อยู่ในศีล ศีลแล้วด้วยเจตนา

เจตนาห์ ภิกขเว สีลํ เจตนาบริสุทธิ์ในองค์ทั้ง๕ หรือทั้ง๘ ทั้ง๑๐ เจตนาบริสุทธิ์ในปาณาติบาต อทินนา กาเมสุมิฉาจาร มุสา สุรา เหล่านี้ หรือเจตนาบริสุทธิ์ใน๘ หรือเจตนาบริสุทธิ์ใน๑๐ ก็แล้วแต่จะบริสุทธิ์ได้แค่ไหน รักษาความบริสุทธิ์ของกาย วาจา ใจ ให้มัน แล้วอย่าให้คลาดเคลื่อน แล้วแก้ไขใจให้ใส แก้ไขใจให้ใส เราจะได้เห็นฉากหลังชัดเจนขึ้นทุกทีไป แก้ไขใจให้ใส เราจะได้เห็นฉากหลังชัดเจนขึ้นทุกทีไป (หลวงพ่อบุญช้ำๆ กัน ไม่ได้พิมพ์ผิด ซึ่งมีอยู่หลายที่)

เมื่อให้ท่าน ประพฤติความบริสุทธิ์เป็นศีล รักษาใจให้ใสเป็นปัญญา เพียรนี้กัธตราทั้งวันทั้งคืนเว้นไว้แต่หลับเสีย ตื่นขึ้นมาก็เป็นอย่างนั้นอยู่เสมอไป จะต้องอะไรก็เป็นไป แล้วก็มุ่งหมายจะไปที่สุดฉากหลังให้ได้ ถ้าว่าไม่สุดแล้วก็ตายเถอะ ชาติหนึ่งไม่ยอมกันเด็ดขาดเชียว ไม่ยอมกันล่ะที่จะเลิกไปเป็นไม้อ้อ ใครจะชวนใครจะชวนให้เลี้ยวลดละชะ ให้เที่ยวเสียเวลา เที่ยวนอน เที่ยวคุยชะ เที่ยวทำผิดลุ่มผิดทาง ผิดทางฉากหลังชะเช่นนี้ละก็ ตัดหัวไม่ยอม ไม่เชื่อ ไม่เชื่อเด็ดขาดเชียว เจ้านี้คนบ่าวคนทาสเขา นี่ มันจะชวนให้เราเป็นบ่าวเป็นทาสอีกละ เราจะไปเห็นอะไรด้วยละ เราไม่ยอมเด็ดขาดเชียว เราจะไปให้ตลอด ให้เลยฉากหลังอันนี้ให้ได้ ให้ถึงที่สุดฉากหลังให้ได้ ใครจะทำเป็นมั่ง ใครก็ไต่สวนไปที่เดียว นี่วิชาของวัดปากน้ำ มีอยู่แล้วในเวลานี้มีวิชาตรวจฉากหลังเรา มีกรรมกายปรากฏอยู่แล้ว เขากำลังตรวจอยู่แล้ว เขากำลังทำกันอยู่แล้ว นี่แหละของจริง นี่แหละของจริง พระเณรไม่รู้จักของจริงละก็ จะโก่งตัวเอง อย่าดูถูกตัวเอง ให้อุทิศให้พยายามตรวจฉากหลังของตัวเองให้สุดให้ได้ ถ้าไม่สุดตัวละก็ ถ้าไม่สุดฉากหลังของตัวเองละก็ ตัวก็เป็นบ่าวทาสเขาอยู่นั้น ไม่ต้องไปสงสัย

เมื่อรู้เมื่อเข้าใจดังนี้แล้ว ตัวก็จะได้บรรลุผลที่ยิ่งใหญ่ไพศาล หาประมาณมิได้ พระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งไปพบท่านแล้ว ถ้าเราไปได้สุด ท่านก็จะยิ้มในพระทัยว่า เอออายนี้มันลูกผู้ชายจริง เออไอ้นี้เป็นคนมีปัญญา เป็นผู้หญิงมีปัญญาจริง ไอ้นี้เป็นผู้ชายก็ฉลาดจริง ไม่ใช่คนโง่ นอกจากนั้น ถ้าไม่

พยายามให้สุดจากหลังเข็นนี้ล่ะก็ เป็นบ่าวทาสเขา ไม่ใช่คนฉลาด จะเอาเป็นเกณฑ์ไม่ได้ ให้แน่นอน
อย่างนี้ละ

แน่นอนอย่างนี้แล้วจะเอาตัวรอดได้ แต่เข้าใจนะว่าเขาใช้เราเท่านั้น ใช้เราเท่านั้นเป็นบ่าวเป็นทาสเขา
นะ เพราะว่าเราไม่ทันฉากหลังเหล่านี้ เขาก็ใช้เราตามชอบใจ ใช้เป็นบ่าวเป็นทาสปีนี้ ถึงจะมีปัญญา
แค่ไหนก็ช่าง ใช้เป็นบ่าวเป็นทาสปีนี้ เหตุนี้ต้องแก้ไขทีเดียว ต้องไปให้สุด สุดฉากหลังให้ได้ เริ่มต้น
ดังกล่าวแล้ว ต้องบริจาคทานตามใจนึก ใจเบิกบานสำราญใจ ทำให้ใส เบิกบานสำราญใจ ทำใจให้
บริสุทธิ์ เจตนาให้ดี บริสุทธิ์ทั้งกาย ทั้งวาจา ทั้งใจ ให้สะอาด ทำให้ใส ให้ใสดีล่ะก็ ฉากหลังใหญ่
ประพุดทีเดียว ทั้งวันทั้งคืนเว้นไว้แต่หลับเสีย ตื่นแล้วก็ไม่ได้รอกทำอะไร ทำให้สุดให้ได้ ไม่สุดไม่ยอม
เป็นเด็ดขาด ถ้าเราไม่ไปเราก็ตาย เราไปเราก็ตาย ไปหรือไม่ไปละ? ถ้าไม่ไปก็ตาย ไม่ก็เดือนก็ปีก็ตาย
มนุษย์หมดทุกคน จะไปหรือไม่ไปละ? ไม่ไปก็ตาย ไปดีกว่าไม่ไป ใอันนั้นมันตายเปล่าหากหลักฐานไม่ได้
หากว่าไปได้ถึงแค่ไหนก็แล้วแต่ ขาดติดๆไปอีก ไม่ถอยหลังกลับกัน นี่แหละนับว่าเป็นคนมีปัญญา
ดำเนินแนวทางพระพุทธศาสนา ต้องดำเนินอย่างนี้ เป็นทางสูงสุดในพระพุทธศาสนา

ที่ได้ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลีคือความเป็นสยามภาษา ตามมตยาธิบายพอสมควร แต่เวลา
วรรณุญ สรรณ นตฺถิ สิ่งอื่นไม่ใช่ที่พึงที่ประเสริฐของเราท่านทั้งหลาย สรรณ เม รตนตฺตยํ พระรัตนตรัย
เป็นที่พึงอันประเสริฐของเราท่านทั้งหลาย เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยอำนาจความสัตย์ที่ได้อ้างธรรม
ปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ สทา โสตถิ ภาวนตฺเต ขอความสุขสวัสดี จงบังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลาย ทั้ง
คฤหัสถ์บรรพชิตบรรดามาสมิสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมาภาพชี้แจงแสดงมา ตามสมควรแก่
เวลา สมมติขอยุติธรรมิกถา โดยอรรถนิยามความไว้เพียงเท่านี้ เหว่ ก็มีด้วยประการฉะนี้